

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา
เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก
ACTIVE LEARNING*

DEVELOPING LEARNING ACHIEVEMENT IN BUDDHISM COURSE
ON “DHAMMA : THE BLESSINGS OF LIFE (THE 38 BLESSINGS)”
THROUGH ACTIVE LEARNING MODEL OF GRADE 8 STUDENTS
AT PHUTTHAKOSAI WITTHAYA SCHOOL

พระภาณุวัฒน์ แสนอิ, Phra Panuwat Sanai

วัดพระธาตุช่อแฮ

Wat PhraThat Cho Hae

ชลธิชา จิรภักพงศ์, Chonthicha Jirapakpong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Mahachulalongkornrajavidyalaya, Phrae campus

E-mail : saenxiphanuwathn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 1) แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning จำนวน 1 แผน จำนวน 1 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน วิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) จำนวน

* Received 25 December 2025; Revised 30 December 2025; Accepted 31 December 2025

1 ฉบับ เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2/2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา รวมทั้งสิ้น 15 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการศึกษา ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานค่า t-test

ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, พระพุทธศาสนา, การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก

Abstract

This study aimed to compare learning achievement in Buddhism course on “Dhamma: The Blessings of Life (The 38 Blessings)” through using active learning model of Grade 8 students at Phutthakosai Witthaya School. The research instruments consisted of 1) 1-hour lesson plan for Buddhism course on “ Dhamma: The Blessings of Life (The 38 Blessings)”using the Active Learning model, and 2) 20 items of multiple-choice pre-test and post-test to measure learning achievement. The participants consisted of 15 Grade 8 students from room 2/2, studying in the first semester of the academic year 2024 at Phutthakosai Witthaya School, selected by purposive sampling method. The data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test.

The results indicated that participants’ post-test scores were significantly higher than pre-test scores at the .05 level of statistical significance.

Keywords : Learning Achievement, Buddhism, Active Learning Model

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่ต้องได้รับการพัฒนาทุกช่วงวัย ดังปรากฏความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งสร้างสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้คนไทยทุกคน คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ในหมวด 4 มาตรา 24 ความว่า ครูควรจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นว่า ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการ ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และ เขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และได้กำหนด สมรรถนะสำคัญของนักเรียน 5 ประการ ซึ่งสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งคือ ความสามารถในการคิดของนักเรียน โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 34-35)

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคเชิงรุก Active Learning หมายถึง วิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือด้วยวิธี STAD TAI และ TGT มาปรับเข้าด้วยกันเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยประยุกต์เอาหลักการเรียนแบบร่วมมือเข้ารวมกับการเรียนรายบุคคล โดยเป็นรูปแบบของการเรียนแบบกลุ่มให้นักเรียนในกลุ่มทำการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยกันดำเนินการเรียน และมีการตรวจสอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของการเรียน ครูผู้สอนให้ความอิสระแก่นักเรียนในการที่จะหาความรู้จากกลุ่มเพื่อน กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยปกติจะมี 4 คน เก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน (Slavin, 1987, p. 83) การเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการที่ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนแต่ละคนจะมีชุดการสอนคนละชุดเพื่อศึกษาเนื้อหาเดียวกัน เมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งปัญหาในการเรียนก็ปรึกษาหารือกับเพื่อนในกลุ่มได้

วิธีการเรียนแบบกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคล หมายถึง วิธีการเรียนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน คละเพศและความสามารถ โดยแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนเนื้อหาจากชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนตอนใดก็สามารถ

ปรึกษาและช่วยเหลือกันภายในกลุ่มของตนเองได้และจะมีการแข่งขันระหว่างกลุ่มโดยดูจากคะแนนของกลุ่ม ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบรายบุคคลของสมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกัน

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคเชิงรุก Active Learning คือ วิธีการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการสอนเป็นรายบุคคล (Individualization Instruction) เข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนกับ ผู้เรียนด้วยกันด้วย ผู้สอนควรลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาท ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเพิ่มเทคนิคการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาทักษะและ กระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบไปด้วย การสอนคิดวิเคราะห์ที่สำคัญ หาความสัมพันธ์ และ คิดวิเคราะห์หลักการ ผู้เรียนควรได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบชุดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนได้แก่ วิธีการสอนเชิงรุก (Active Learning) เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และบริบทของท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนาการให้ ผู้เรียนสามารถแยกแยะเหตุปัจจัย กำหนดสมมติฐานของเหตุการณ์นั้น ๆ แสวงหาข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลายสรุปผลและนำเสนอได้อย่างมีคุณภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัย วารินทร์พร พันเพ็ญฟู (วารินทร์พร พันเพ็ญฟู, 2562, น.134) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะกระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และการนำเสนอข้อมูล ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สามารถบูรณาการ ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ดังนั้น ควรมีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่สอนแบบเชิงรุกในทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างเต็มศักยภาพ และกลุ่มสาระหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับตัวและรู้เท่าทันตามสภาวการณ์ของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวของผู้เรียนคือ “กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม”

หลักพุทธธรรมในราวีชาพระพุทธรศาสนา ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.132) เป็นวิชาหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ ได้กำหนดมาตรฐานให้

ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจประวัติความสำคัญของ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา เข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ดังนั้น การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม อันเป็นการ สร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน (พระปลัดสาธิต อมโร (จินดารอง), 2558, น.1)

เมื่อพิจารณาเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม คือ เพื่อให้ผู้เรียน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดี เก่ง มีสุข ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างผู้เรียน ให้ไปสู่เป้าหมาย ดังกล่าว โดยจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และบูรณาการการจัดการ เรียนการสอนกับการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกัน นั่นคือผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียน การสอน และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทำการวิจัยเพื่อจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน ส่วนของผู้เรียนกระบวนการวิจัยจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมี เครื่องมือการเรียนรู้ติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย จะฝึกให้ผู้เรียน ค้นคว้าทดลอง หรือศึกษาหาความรู้อย่างมีแผนงานที่เป็นระบบน่าเชื่อถือได้

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา ของผู้วิจัย ณ โรงเรียนพุทธ โกศัยวิทยา ซึ่งผู้วิจัยได้รับผิดชอบสอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาความเข้าใจในเรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) และการเรียนมีปัญหาเสมอ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงหาแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทำให้นักเรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถนำมาใช้พัฒนาการสอนอีกทางหนึ่ง เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคลโดยประยุกต์เอาหลักการเรียนแบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) เข้าร่วมกับการเรียนรายบุคคล (Individualized Instruction) โดยเป็นรูปแบบของการเรียนแบบกลุ่มให้นักเรียนในกลุ่มทำการศึกษา ลงมือ ปฏิบัติและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธ โกศัยวิทยา จังหวัดแพร่ ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา ของนักเรียน ให้มีคะแนนที่ดีขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน (Pretest)	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ เชิงรุก Active Learning	ทดสอบหลังเรียน (Posttest)
T^1	x	T^2

T^1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

X แทน รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning

T^2 แทน การทดสอบหลังเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา จำนวน 2 ห้องทั้ง หก รวมทั้งสิ้น 50 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2/2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 15 คน สุ่มโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาต่ำกว่าเกณฑ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning จำนวน 1 แผน จำนวน 1 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ผลการวิจัย

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางและมีคำบรรยายประกอบคำอธิบายโดยผู้วิจัยได้ กำหนดการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา ที่เรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	Mean	S.D.	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	9.93	1.870	24.187 *	14	0.000
หลังเรียน	18.40	1.298			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากจากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.870 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 18.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.298 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา เรื่องพระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (พระธรรม มงคลชีวิต (มงคล 38) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แล้วส่งผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคเชิงรุก Active Learning คือ วิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการสอนรายบุคคล (Individualization Instruction) เข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ กิจกรรมในการเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นวิธีการสอน ที่ช่วยให้เกิดแรงจูงใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง ส่งเสริมการช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดการยอมรับ เด็กเก่งยอมรับเด็กอ่อน และเด็กอ่อนเห็นคุณค่าของเด็กเก่ง ปลุกฝังนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความรับผิดชอบ ทราบความก้าวหน้าของตนเอง และช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของครูซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะ กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถถ่ายโอนความรู้ นำความรู้ไปใช้ได้จัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของผู้เรียนเน้นการผสมผสานสาระการเรียนรู้ หรือเน้นการบูรณาการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้หลากหลายด้านตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทักษะกระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการสร้างรู้นั้น คือ 1) กระบวนการทางปัญญา คือ การคิดและกระบวนการ 2) กระบวนการทางสังคม คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานเป็นทีมมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการเคลื่อนไหวทางกาย ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนควรต้องมีการส่งเสริมจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

1.1 ก่อนการสอนผู้สอนควรชี้แจง ทำความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียน ตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning

1.2 ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ก่อน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 ผู้สอนควรช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและกล้าแสดงออกเนื่องจากในขณะที่ผู้เรียนทำงานกลุ่มนักเรียนบางคนที่อยู่ในกลุ่มต่ำอาจไม่ให้ความร่วมมือและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

1.4 ผู้สอนควรแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนนำหลักการที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับแบบการเรียนรู้อื่น ๆ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรนำรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ไปใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ เพิ่มเติมและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในตลอดการศึกษา

2.4 ควรใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

วารินทร์พร พันเพื่องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 9(1), 134.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.

พระปลัดสาธิต อมโร (จินดารอง). (2558). การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบางคอแหลม สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Slavin, Robert E. (1987). Cooperative learning and Cooperative School. Educatip.

